

rum varia natura, quod etiam in morsis à Tarantula (araneæ genus est) deprehenditur. Quinimò nec à luce nec a coloribus aut pictura, nisi vt hæc ad memoriam reuocant ea, propter quæ ad hilaritatem aut tristitiam vel iram, vel commiserationem mouemur. Vnde quosdam reges ferunt iniurias acceptas iussisse depingi in aula ne possent obliuisci, at longè plures curarunt, vt potius eorū facta egregia pingerentur continuata per memoriam voluptate, quam dum illa agerent, conceperant: nihilominus, neque color ipse, nec lux aut spectaculum vel imagines possunt ad eò mouere animi affectus, vel sonus. Nam duo in vniuersum ex visu ad animi affectus mouendos habentur, tenebræ ad tristitiam & metum, pictura regionum amœnarum ad iucunditatem, sed iram quæ moueant picturæ alacritatem uel commiserationem, non habemus. Videtur ergo ob hæc sonus ipse magis animæ intimus quam vllum aliud sensibile. Quod si odoratus est in appendicibus cerebri, visus in pupilla oculi, gustus in linguæ neruis, verisimile est magis intimum esse auditum, scilicet in cerebro ipso, atque ob id magis ab illo moueri animam. Neque enim in aère concepto à concantibus auris, qui nostri pars non est: neque à tympano, cum superflua fuisset cauitas interior omnis: neque enim inter pupillam & cerebrum pars vlla cernitur ad visum adiuvandum idonea: sed solus sufficit consensus pupillæ cū cerebro; nam ad nos per spiritus defertur imago, non enim visus esset vnus, nec in vno tempore fieret, sed veluti è secundo speculo & decimo simul, & eodem tempore reflectitur imago, vt à primo ita sensus visus ex pupilla in cerebro & in corde & anima simul relucet. At ergo nõ potuit in tympano vel neruo densiore fieri auditus, sed in cerebro ipso, ob quod magis moueret affectus. Sed magis incorporeus est sonus, vt qui instrumentum proprium non efficiat, nisi cum immoderatus fuerit, at omnis color, omnis lux oculum afficit, ac, vt ita dicam, tingit, neque successiones illas ob id ad eò minutas oculis percipere potest vt auris, sed coinquinatur, vt ita dicam, priorum obiectorum reliquiis atque imaginibus. Vt in vniuersum constet puriorem esse auditus sensum etiam animæ nostræ propiorem quàm visum.

Quibus constitutis videndum est, quomodo sonus permutet affectus: hoc autem non quia animam, quæ immortalis est & immateriaria, sed quoniam aut corporis eam partem, quæ est animæ instrumentum: id est, spiritum, aut animæ principalem coniunctionem qua corpori annexa est. Vt enim corpus deserit aut impeditur à corporis commercio corpus immoritur: hoc præsentens animus, sunt illa duo præuia ad mortem timor & tristitia. Vt contra, lætitia non est nisi communicatio animæ corpori, & quatenus communicatur solum de vita cogitat, atque ob id quasi immortalis, qui lætatur obliuiscitur mortis. Ergo animæ reatio illa erit, quæ vt cognoscit perfecte exhilaratur dulcedine vocum, & hoc fit in

diapason. Vt verò imperfectè diapente, vt imperfectius diatessaron, at cum ex diatessaro & diapente perficitur diapason, accidit ei idem, quod quærenti gemmas in matrice dum inuenit: & ei qui ex tabulis arcam conficit, & puero cum adolescit, & generaliter ei qui ex imperfectis perfecta colligit: ex quintæ enim & quartæ sensu imperfectarum consonantiarum percipit perfectam diapason. Videamus ergo an aliquid sit simile in animæ facultatibus, nec dubium est quin ex sensibus exterioribus atque interioribus fiat intelligentia. Et sensus quidem exteriores sexquitertia constant: est enim illorum imperfecta cognitio: maior longè memoriæ vnus & rationis reliquarumque facultatum, ex quibus intelligentia oritur. Iam verò habemus exactam similitudinem facultatum animæ humanæ, quam cognoscit. Nunc vltius procedamus & videamus, an sit aliqua etiam coniunctio inter illas, nam similitudo etsi sit vna originis causa, non tamen sola digna est vt à Philosopho numeretur inter causas ordinis & naturalis vinculi. Non est vt tetrachordorum genera ad partes animæ comparentur, cum sint voluntaria diuisione, non natura constituta. Sed si quis hoc velit, magis ad rationem proprietatis respiciat, suauitas in chromatico, subtilitas in Enarmonico, stabilitas in diatonico: Vt Enarmonicum ad mentem verè referri possit, chromaticum ad sensus: diatonicum ad vitam, naturalemque facultatem. Sed, vt dixi, iam propius accedamus, concitator sonus, vt Doricus ad alacritatem pertinet, ad pignam, ad vim animæ irascibilis: Phrygius ad voluptatem, Lydius ad intelligentiam remissione corporeorum affectuum. Sed non quærere decet aut laborare, vt malè inuenta aut distributa aptemus ordini naturæ, sed vt res rebus. Diximus quatuor esse differentias nobiliorum affectuum animi, scilicet, timoris, spei, iracundiæ seu sæuitiæ commiserationis, lætitiæ, tristitiæ, impetus ac remissionis. Et videtur musica nec hoc æqualiter monere, sed primum videamus an hi soli affectus sint maximi, quippe deesse videntur amor atque odium. Et mihi dubium non est quin hi potentissimi sint omnium præter metum. Sed metus cum causa, affectus propriè non est, sed potius scientia quædam. Proprium enim perturbationum est excedere rationem: at metus mortis propriæ aut de filio, non est à ratione alienus, nec excedit metas, modò inanis non sit aut falsus, ob hoc metum excludemus ab hoc negotio: tum maximè ob id quod nulla musica est quæ metum excitet cum ea, non opus sit in eo, qui sit cum ratione coniunctus. Indicio est quod potius illum excudit abrupta musica, sicut & omnia alia quæ perturbant rationem, veluti solanum & madragora atque cicuta. Amorem igitur & odium non excitat musica, quia amor & odium alicuius sunt amor & odium, musica autem generales solum mouet animi affectus. Et commiseratio, licet sit Didonis aut Phillidis, tamen est generaliter miserentis, Quæramus ergo rursus qui sint affectus generales